

Nome kommune Bærekraftsråd Fensfeltet

Oppsummering og rapport

Bærekraftsråd

- Oppstartsmøte 15.02.24 45 deltakere
 - Samling 1
 - Natur og miljø 26.02.24 13 deltakere
 - Økonomi 27.02.24 13 deltakere
 - Samfunn 29.02.24 16 deltakere
 - Samling 2
 - Natur og miljø 04.03.24 13 deltakere
 - Økonomi 05.03.24 12 deltakere
 - Samfunn 07.03.24 13 deltakere
 - Fellessamling 1 11.03.24 31 deltakere
 - Fellessamling 2 12.03.24 29 deltakere
-
- Møteleder og prosessansvarlig: Kirsti Arvesen Nesheim (Fenskoordinator og kommuneplanlegger)
 - Arbeids/ observatørgruppe: Erlend Gulbrandsen, Kaja-Lena Isaksen og Maling Høiseth (Universitetet i Sørøst-Nomrge)

Oppstartsmøte 15.02.24

- Velkommen
- Forventninger
- Informasjon:
- Fensfeltet og grønn mineralpark
- Bærekraftsråda

Samling 1

- Kjøreregler
- Formål med bærekraftsråda:
- Anleggene skal plasseres der de gir minst mulig negative konsekvenser og minst mulig positive ringvirkninger.
- Bærekraftsråda skal gi råd om hvor konsekvensene oppfattes som negative, og hvor ringvirkningene oppfattes som positive.
- Kort repetisjon
- Nome nå – Nome i morgen
- Hva er viktig
- Vurdering av arealer
- Neste møte

Samling 2

- Har selskapene bedt om at det blir plassert på bestemte områder? Hva gjør kommunen med slike ønsker?
- Arealplanlegging og mineralutvinning. Hvor er vi i løypa?
- Kort oppkjøring med gjennomgang av innspill fra forrige møte
- Arbeidsøkt med vurdering av siste arealer – eventuell justering
- Hva vil vi gjøre nå?
 - Samtale med forberedelse til fellesmøter
- Neste gang – fellesmøter 11. og 12.mars.

Fellessamling 1 og 2

- Hva har bærekraftsråda kommet fram til hver for seg ?
- Hva kan vi bli enige om sammen? Felles arbeidsøkt med gjennomgang av områdene
 - NORD
 - SØRVEST
 - SØRØST
 - 0-ALTERNATIVET
- Samtale:
 - Hva kan vi være enige om?
 - Hva kan vi ikke bli enige om nå?
- Tilbakeblikk på prosessen, hva har vi gjort og hvorfor har vi gjort det sånn?
- Verdiutvikling i Nome med ulike alternativer
- Bærekraftsrådas bidrag, hva er resultatet?

Bærekraftsråd

Oppstart

Forventninger

- Hva forventer jeg av bærekraftsråda og av kommunen?
- Hva tror jeg at andre forventer av meg?
- Gå til [menti.com](https://www.menti.com) og bruk kode: 2167 0836
- Oppdrag:
- Dere skal gi råd
- Dere skal hjelpe kommunen med å se helhetlig
- Vi er mer opptatt av hva enn hvor
- Og ikke minst: Hva skal vi ikke gjøre
- Dere er folkerøsten, men:
- Kommunestyret bestemmer!

Informasjon om Fensfeltet

- Fensfeltet inneholder mineraler som benyttes i moderne teknologi. De regnes som strategiske og kritiske, og mange ønsker at Nome skal åpne for gruvedrift. Mineralene er REE og disse er statens.
- Statens mineraler betyr at avgifter for utvinning tilfaller staten. Det betales ingen skatter eller avgifter til kommunen. Kommunen vil ikke få gevinster utover arbeidsplasser og ringvirkninger. De som tar jobb i gruveindustrien må bo i Nome for å skatte til Nome. Uten folk, ingen verdiskaping.
- Gruve varer i +/- 100 år, virkningene er evig. Kommunen vurderer derfor «Grønn mineralpark, fordi Nome må være mer enn en gruve, og gruve må være mer enn et hull i bakken». Dette gir muligheter for mer næring og flere arbeidsplasser. Plassering av en slik industripark er viktig for å få mest mulig positive ringvirkninger og minst mulig negative konsekvenser.
- Infrastrukturen til en slik industripark består av veganlegg samt store mengder vann som skal inn og ut av området. Det vil også bli et stort behov for strøm. Thoriumkraft er ikke svaret på det nåværende tidspunkt, fordi det gjenstår veldig mye forskning og endringer i lovverket for at dette skal være aktuelt. Det tar antagelig lang tid før dette er i orden, men vi kan forberede for det hvis vi ønsker.
- Det er fortsatt mye vi ikke vet. Det er mange som jobber aktivt med å finne svar, og mye vil komme framover. Kommunestyret har vedtatt at kommunen skal ha en styringsrolle, og det innebærer at vi er forberedt og planlegger for ulike muligheter.

Gruve i 100 år – virkningene er evig! Hva slags virkninger skal vi ha?

- Grønn mineralpark
 - Fordi Nome må være mer enn en gruve
 - og fordi gruve må være mer enn et hull i bakken
- En industripark må inneholde:
 - Prosessanlegg
 - Deponi
 - Infrastruktur
 - Rom for utvidelse
- En grønn mineralpark kan inneholde:
 - Næring som kan håndtere avgangsmasser
 - Støttende næringer
 - Servicenæring
 - Kompetansefelleskap
 - Konsentrasjon av infrastruktur
 - Flere arbeidsplasser

Hensikten med bærekraftsråda

- Skape en plass og et rom for diskusjon og informasjon
- Skape en offentlig samtale som er preget av respekt
- Vise at det ikke bare er ett alternativ og en mulighet
- Vise at det er en kompleks problemstilling
- Få kunnskap om hva som er viktig for Nomenheringene
- Fange opp hva folk mener at vi bør finne svar på – men som ikke ligger i vanlig konsekvensutredning
- Høre hva folk er opptatt av, bekymret for og ønsker svar på

Kommunen skal:

- Lage ramme for å samtale og diskutere.
- Gi god informasjon.
- Lytte til innbyggerne, også de med lav stemme.
- Tenke og vurdere helhetlig.
- Ta hensyn til viktige verdier.
- Arbeide til det beste for kommunen og de ulike interessene som finnes.

Nome nå – Nome i morgen. Hva slags samfunn har vi nå? Hva slags samfunn skal vi ha?

- Tidligere undersøkelser:
- Tidligere arbeid med Fensfeltet
 - Gnist
 - Fensdagene 2023
- Kommunens egne undersøkelser
 - Nome nært og godt
 - Nome trygt og grønt
 - Barnerøtter og ungdomsføtter – nært og godt å vokse opp i Nome
 - Undersøkelse blant ungdom om Fensfeltet
 - Undersøkelse i befolkningen om Fensfeltet
- Dette er Nome – tall og fakta
- Justere: Har vi behov for mer kunnskap?

Hvorfor ba kommunen om innspill?

- 13.12.23 vedtok kommunestyret at Nome kommune skal invitere selskapene til et plansamarbeid.
- Administrasjonen følger nå opp dette vedtaket. Kommunedirektøren sendte en invitasjon til alle rettighetshaverne om å delta i plansamarbeidet.
- Fristen for å sende inn ønske om å bli med på dette var 26.januar.
- Kommunen fikk beskjed fra alle rettighetshaverne at de ønsket å delta.
- Selskapene skal snart i forhandlinger med kommunen slik kommunestyret har vedtatt.
- Etter at dette er gjennomført vet vi mer om hvordan arbeidet skal fordeles og når planarbeidet skal inn i den vanlige planprosessen.
- Det betyr at det er for tidlig for kommunen å konkludere med når det kommer et planinitiativ.
- Når planinitiativet etterhvert kommer vil det følge kommunestyrets vedtak om planprogram i to faser.
- Første fase er å avgjøre hvor anleggene skal ligge. Det er dette vi nå forbereder oss for, blant annet med å avholde bærekraftsråd.

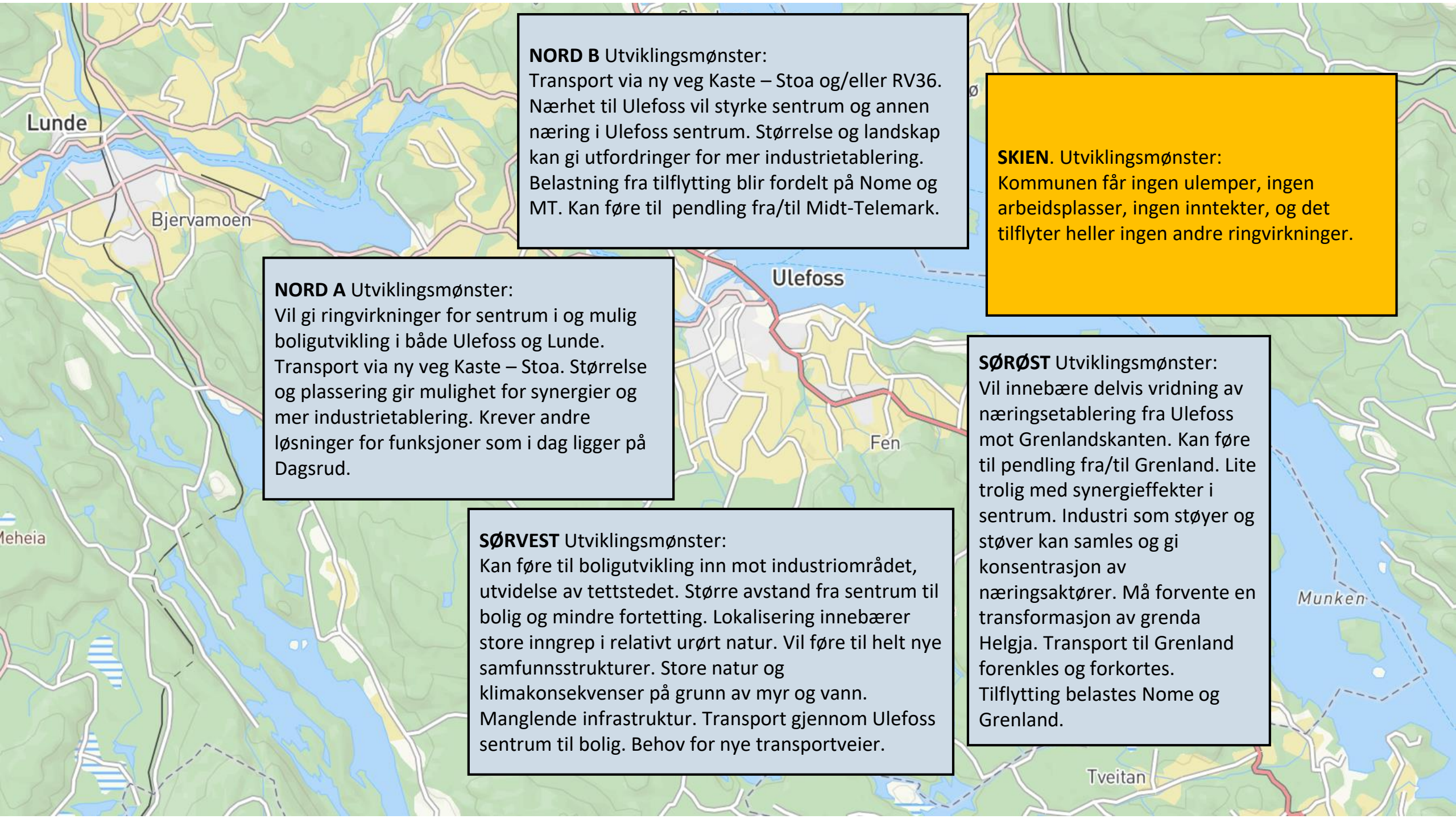
Hva har selskapene uttrykt ønske om?

- Kommunen var tydelige overfor selskapene om at plassering ikke skal diskuteres før det er gjennomført en prosess.
- En del av det selskapene har sendt til kommunen er unntatt offentlighet. Det er fordi dokumentene inneholder forretningsplaner som selskapene ikke ønsker at skal bli kjent av konkurransemessige årsaker og fordi det er grunnlag for forhandlingene som kommunen skal gjennomføre med selskapene.
- Kommunen gir selskapene skjerming mot innsyn i forretningsanliggender og forhold som kan påvirke forhandlingene.
 - Offentleglova § 13 og forvaltningslova §13-2.
- Det som er offentlig fra selskapene når det gjelder plassering er som vist under:
 - REE Mining AS var i sitt svar svært tydelige på sin holdning til plassering. Dette var offentlig informasjon.
 - REE Minerals AS viser i sin offentlige informasjon til de innspillene de kom med til kommuneplanarbeidet i perioden 2018-2020. Dette har vært åpent behandlet i forbindelse med kommuneplanens arealdel. Forslagene ble den gangen avvist, ettersom kommunedirektøren mente at det var for tidlig å konkludere. Det støttet politikerne, og kommunestyret vedtok en arealdel uten områder for framtidig gruvedrift. Det ble altså ikke gjennomført noen prosess på plassering i kommuneplanens arealdel.
 - De øvrige selskapene har forholdt seg til kommunens prosess og ikke levert noen forslag eller ønsker om plassering i denne omgang.

Vurdering av arealer, oppgaver:

1. Hva vil en slik plassering bety for Nomesamfunnet?
 - a) Hva kan vi gjøre / må vi vite for å redusere negative verdikonsekvenser?
 - b) Hva kan vi gjøre / må vi vite for å sikre positive verdikonsekvenser?
2. Hva skjer med verdiutvikling i Nome med de ulike alternativene?
 - a) Hva vinner / taper Nome med dette området?

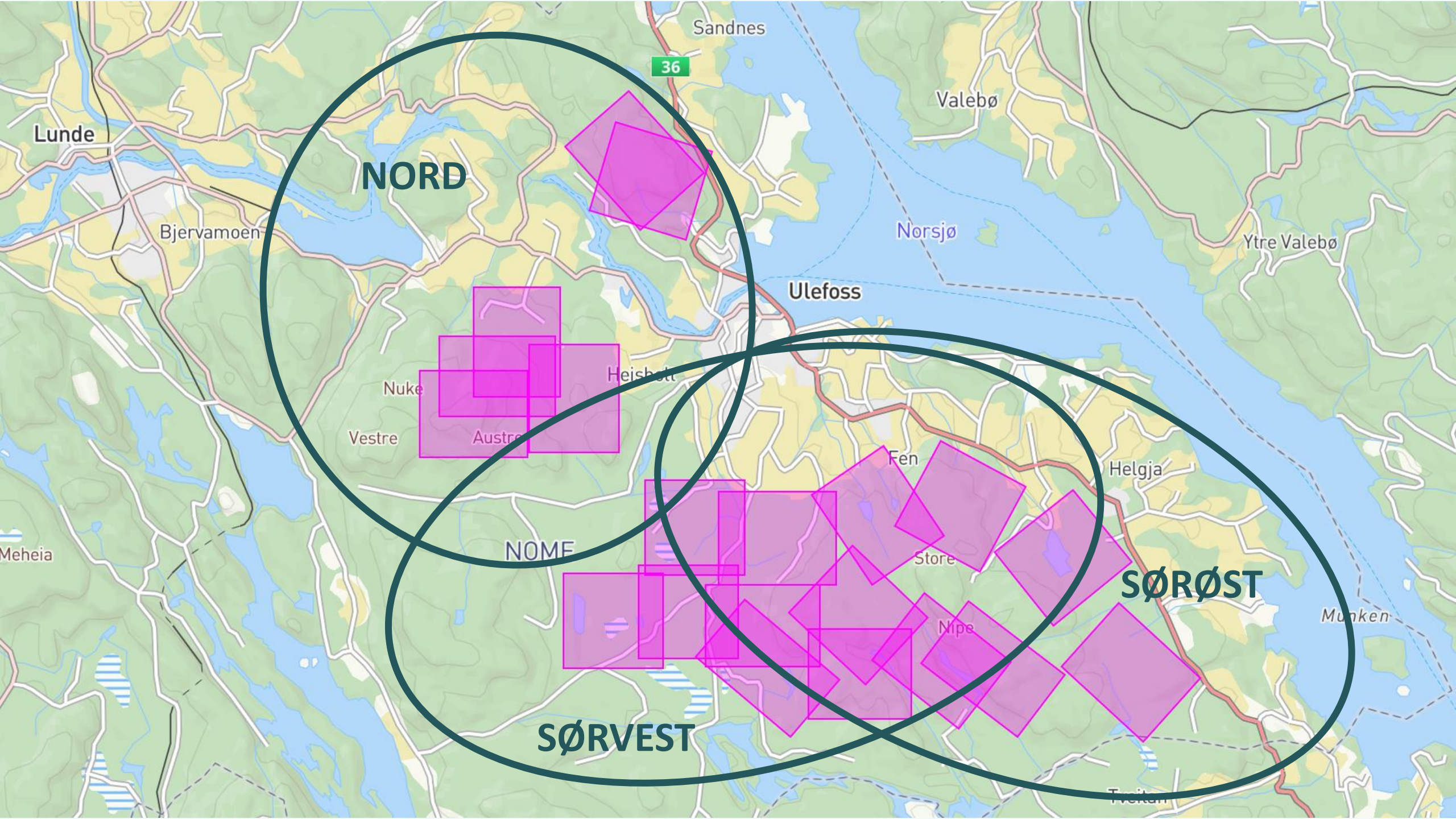
NORD B Utviklingsmønster:
 Transport via ny veg Kaste – Stoa og/eller RV36. Nærhet til Ulefoss vil styrke sentrum og annen næring i Ulefoss sentrum. Størrelse og landskap kan gi utfordringer for mer industrietablering. Belastning fra tilflytting blir fordelt på Nome og MT. Kan føre til pendling fra/til Midt-Telemark.

SKIEN. Utviklingsmønster:
 Kommunen får ingen ulemper, ingen arbeidsplasser, ingen inntekter, og det tilflytter heller ingen andre ringvirkninger.

NORD A Utviklingsmønster:
 Vil gi ringvirkninger for sentrum i og mulig boligutvikling i både Ulefoss og Lunde. Transport via ny veg Kaste – Stoa. Størrelse og plassering gir mulighet for synergier og mer industrietablering. Krever andre løsninger for funksjoner som i dag ligger på Dagsrud.

SØRØST Utviklingsmønster:
 Vil innebære delvis vridning av næringsetablering fra Ulefoss mot Grenlandskanten. Kan føre til pendling fra/til Grenland. Lite trolig med synergieffekter i sentrum. Industri som støyer og støver kan samles og gi konsentrasjon av næringsaktører. Må forvente en transformasjon av grenda Helgja. Transport til Grenland forenkles og forkortes. Tilflytting belastes Nome og Grenland.

SØRVEST Utviklingsmønster:
 Kan føre til boligutvikling inn mot industriområdet, utvidelse av tettstedet. Større avstand fra sentrum til bolig og mindre fortetting. Lokalisering innebærer store inngrep i relativt urørt natur. Vil føre til helt nye samfunnsstrukturer. Store natur og klimakonsekvenser på grunn av myr og vann. Manglende infrastruktur. Transport gjennom Ulefoss sentrum til bolig. Behov for nye transportveier.

NORD

NOME

SØRØST

SØRVEST

36

Lunde

Sandnes

Valebø

Bjervamoen

Nørsjø

Ytre Valebø

Ulefoss

Nuke

Heishøtt

Vestre

Austre

Fen

Helgja

Meheia

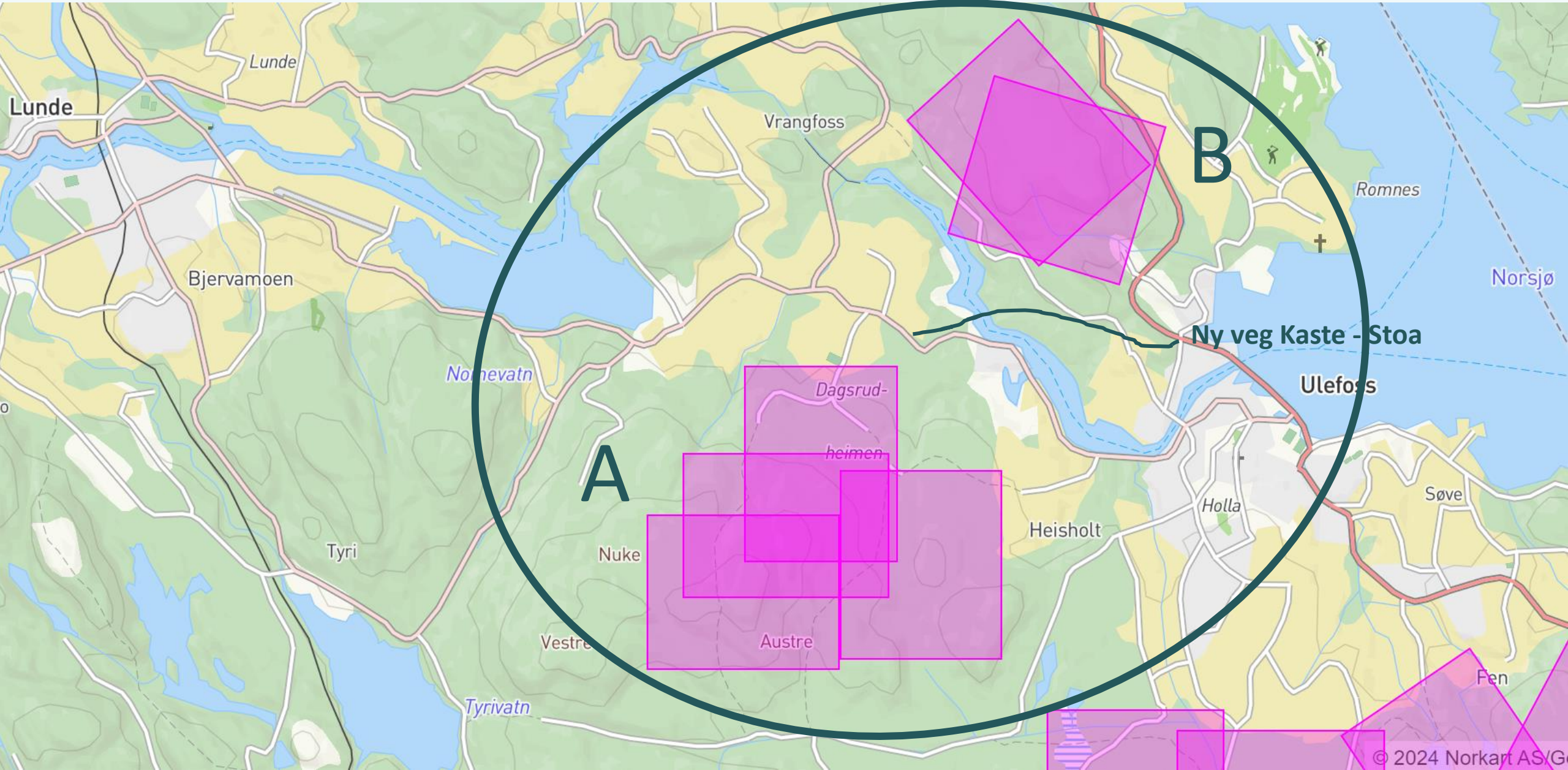
Store

Munken

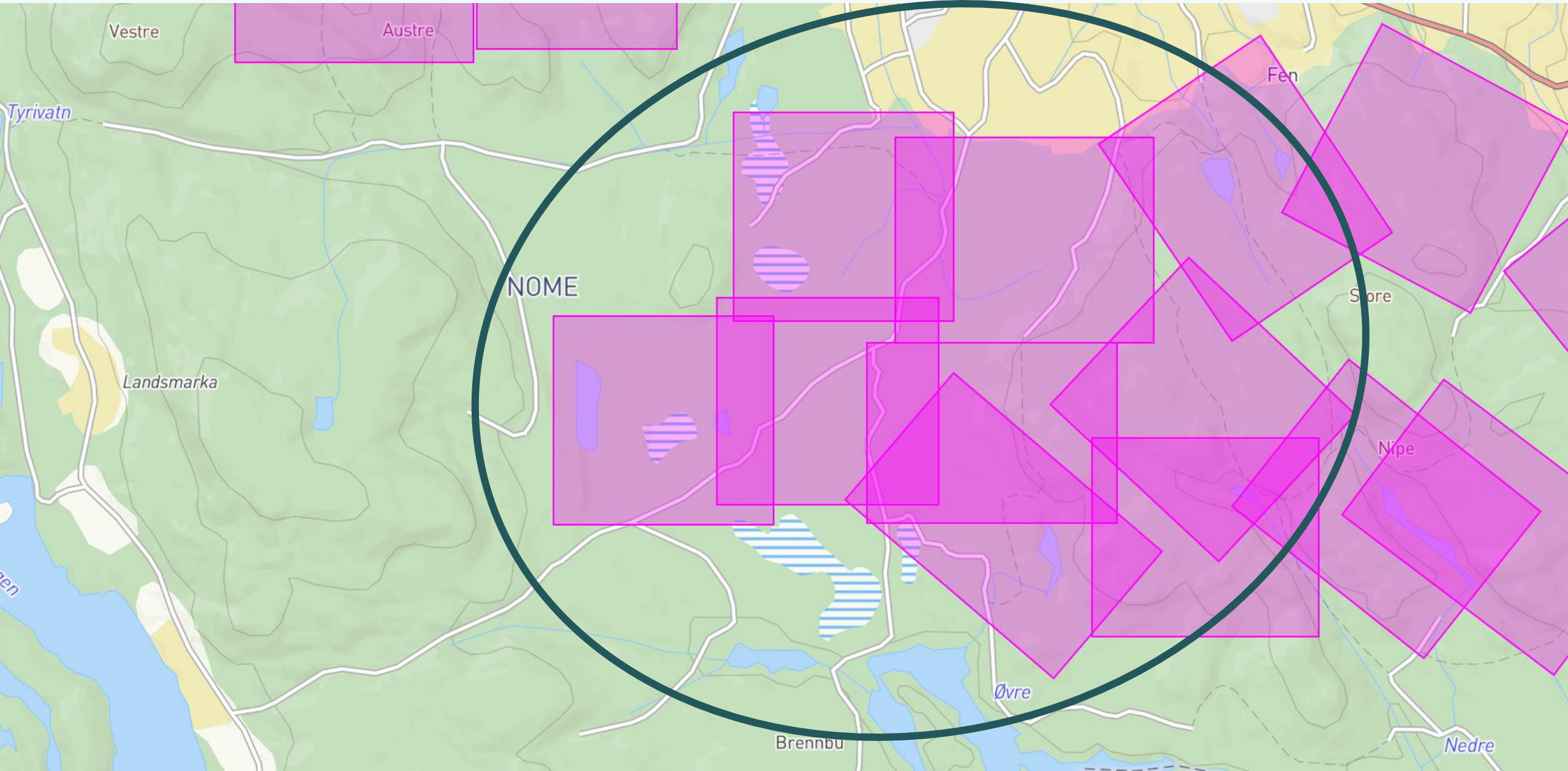
Nipe

Tveiten

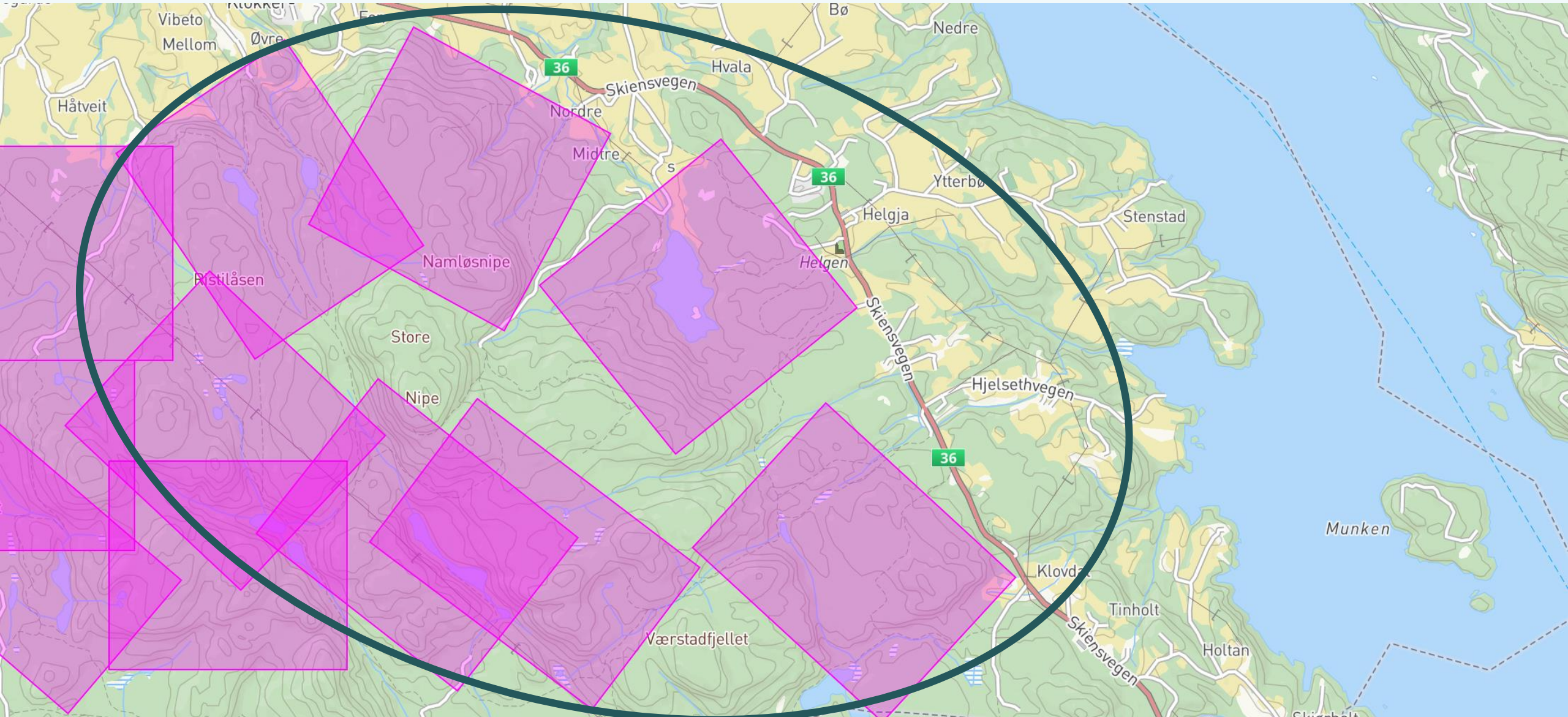
Område Nord (A/B)

Område Sørvest

Område Sørøst

0-alternativet (ingen «Fensfeltet
grønn mineralpark»)

Resultater

Område NORD	Hva kan vi gjøre / må vi vite for å redusere negative verdikonsekvenser:		Hva kan vi gjøre / må vi vite for å sikre positive verdikonsekvenser:	
Natur og miljø	<p>Kunnskapsgrunnlag må foreligge først Er virksomheten grønn Grunnvann, konsekvenser Begrense avrenning til Norsjø Minimale inngrep fra infrastruktur Ta hensyn til arts mangfold Begrense støy Areal, kvanta, volum, avfall Kartlegge natur som blir berørt Eventuell radioaktivitet</p>	<p>Avklare hvor deponi og avrenning skal være og om det vil påvirke Norsjø, drikkevann Hva skal foregå i fabrikk Hva slags deponi trengs Hvordan skal massene fraktes til foredling Hva blir konsekvensene? Setning av grunn Støynivå</p>	<p>Sikre mest mulig bearbeiding Støysikring Uavhengig kunnskap og analyser Attraktive tomter Gode overnattingsmuligheter</p>	
Økonomi	<p>Kraft Vann Konkurransen Realisme Kostnadsfordeling Ansvar for opprydding – stat, kommune, grunneier</p>	<p>Strøm-mangel Har kommunen kapasitet til å ta imot flere innbyggere? Fastlege, sykehjem, jordmor osv.</p>	<p>Eiendomsstruktur, grunneierne må være enige Mulig boligetablering i sentrum Større lokal handel Legge til rette for attraktive byggetomter Benytte overskuddsmasser til å fylle opp sentrum over flomgrense Legge til rette for ny næring (stor park med mye plass).</p>	<p>Sette krav til utbyggerne i forhold til moderne, bærekraftig utbygging, skape et interessant attraktivt område. Utforming og arkitektur. Krav til bærekraftige løsninger. Legge planer for bolig og hus attraktive for tilflyttere. Gode tilbud med skole og fritidstilbud.</p>
Samfunn	<p>Redusere usikkerhet: Forurensning, støy, strålefare Undersøke om det er vilje til å privatisere fortjeneste / sosialisere konsekvenser Har vi garantier for at det ikke koster mer enn det smaker? Skole, helse, sykehjem, fastlege, psykisk helse Hvor kommer massene opp i dagen og hvor skal de fraktes fra og til. Blir det behov for nye veger?</p>	<p>Vite hvilke husstander som blir berørt av støy i området. Turområder. Hvor skal nye tilflyttere bo? Kan skolen og helsevesenet ta imot flere? Grad av støv og støy Størrelse på deponi Energibehov Transportbehov, infrastruktur Kunnskap om betydningen av radioaktivitet</p>	<p>Arbeidsplasser God tilgang, gode veger. Muligheter for bosetting både i Lunde og Ulefoss (tilrettelegging for boligbygging) Frivillighet, tilrettelegge for fritidstilbud for tilflyttere Utviklingsmuligheter i Lunde og Ulefoss sentrum (butikker, cafeer, helsesenter)</p>	<p>Sikre økt bosetting og arbeidsplasser i Nome Hvilken kompetanse kreves Fritidsaktiviteter En plassering som ikke påvirker eksisterende boligområder Viktig at det er stor enighet i kommunen for å ikke skape konflikter</p>

Område SØRVEST	Hva kan vi gjøre / må vi vite for å redusere negative verdikonsekvenser:		Hva kan vi gjøre / må vi vite for å sikre positive verdikonsekvenser:	
Natur og miljø	<p>Per i dag vet vi at dette området er relativt lite påvirket annet enn veier, skogdrift og aktivt turområde. Området inneholder vernet natur (myr). Drenerer til Herrevassdraget og avrenning må konsekvensutredes med hensyn til anadromt vassdrag. Hubroobservasjoner i området. Avklaring ift landbruksjord og verna områder. Myr og vann, må unngås. Unngå store inngrep i myrer. Unngå myr, turområder. Heia er uteområdet til Ulefoss.</p>	<p>Avrenning til Herrevassdraget. Skal ikke KU gjøres før man avklarer lokasjon? Bør ha minst 3-4 alternativer utredet. Turområder blir redusert, skiløype. Reduksjon av myrområder. Flora og fauna, bl.a. orkideer. Avrenning mot fredet vassdrag (Herrevassdraget). Hva slags konsekvenser får det for tur og friluftsliv, dyr og vilt, skole og barnehage? Hva må vi bygge? Veg. Avklaring ift jordbruksjord og verna områder. Unngå store inngrep i myrer, Avrenning til Herrevassdraget.</p>	<p>Vi må vite, ikke tro. Har ikke kunnskapsgrunnlag. Korte transportveger nær infrastruktur, trenger ikke bygge veger i urørt natur. Hva skal KU dekke, hva ønsker vi å belyse, hva er viktig for oss som bor her. Langt fra boligområde. Mulighet for kjøreveg utenfor tettbebyggelse (kjøreveg over Høidalen mot Herøya). Korte transportveger, nær infrastruktur. Trenger ikke bygge veger i urørt natur.</p>	<p>Natur og miljø får ingen positive konsekvenser av dette.</p>
Økonomi	<p>Folk flytter ikke til Nome fordi de ønsker å bo nær industri. Kostnader infrastruktur? Veg, VA. Hvor skal en kjøre uten å gå gjennom boligfelt. Ødelegger turområde og kan gjøre Ulefoss mindre attraktivt. Skattlegging, forbud mot skatteparadis, statlige mineralselskap, utvinne thorium.</p>	<p>Må vite de totale utbyggingskostnadene og driftskostnadene ift alternativ. VA, strøm, infrastruktur. Ringvirkninger må tilfalle kommunen. Hvor får vi mest igjen i forhold til tilflytting, nye næringer. Passe på at vi sikrer at ringvirkningene i form av nyetablering av servicenæring og tilflytting tilfaller og gjøres i Nome.</p>	<p>Bedre grunnlag for næringsvirksomhet. Midt i kommunen kan være bra for kommunen med tanke på å holde arbeidsplasser i kommunen. Bedre grunnlag for næringsvirksomhet. Vurdere ringvirkninger mot sentrum og eksisterende næringsliv. Vurdere pendlemønster og effekt i form av bosetting, NB avstand. Fare for pendling ut av kommunen sørover.</p>	<p>Konsesjonskraft, naturskatt, grunnrenteskatt. Sammenhengende turområder. Veg til Ulefoss – Lunde – Skien over Vold, er det mulig? Kort veg til bolig og mulig utvikling, allikevel mulig å begrense støy og trafikk i sentrumsnære områder.</p>
Samfunn	<p>Svært negativt med tanke på trafikk gjennom tettbygd område. Vei må legges om som igjen påvirker natur. Vil dette legges vekk fra friluftsområder og langt unna boligområder kan det redusere de negative konsekvensene for innbyggerne i kommunen. Verne den «grønne» nærnatur-identiteten til Nome. Generelt: Kunnskapsgrunnlag. Friluftsliv, avhengig av hvor innen området.</p>	<p>Infrastruktur – transport via RV 36 eller Landsmarka. Nærhet til bosetting, offentlig tjeneste handle, men varierer også innenfor området. Markaområdet blir skadelidende. Alternative områder til rekreasjon, opparbeide nye turveger. Unngå infrastruktur og transport gjennom Ulefoss, hvordan bygget utenom sentrum og boligbebyggelse. Avrenning må vi vite noe om.</p>	<p>Ligger til rette for boligutvikling i attraktive områder. Verne tuområder for å unngå konflikt med innbyggerne. Verne bolig/landbruksarealer. Hvordan kan vi ivareta de som bor her nå. Avsidesliggende områder, langt fra folk er samfunnsmessig viktig. Innbyggerne i kommunen, hvordan ivareta de vi har, ikke forringe kvalitetene vi allerede har i bytte mot om vi ikke aner noenting om.</p>	<p>De som bor her nå må fortsette å bo her. Noen av områdene er langt fra bosetting og andre ved bosetting. Dette kan også være positivt forutsatt at støy, støv, avrenning, radioaktivitet og visuell støy ikke blir et problem. Stor synergieffekt for sentrum. Nært sentrum. Reiseveg positivt, handel blir i Nome. Ligger til rette for boligutvikling i attraktive områder.</p>

Område SØRØST	Hva kan vi gjøre / må vi vite for å redusere negative verdikonsekvenser:		Hva kan vi gjøre / må vi vite for å sikre positive verdikonsekvenser:	
Natur og miljø	<p>KU må sikre at vi belyser negative og positive konsekvenser for flest mulig lokasjoner, vi må kunne ta best mulig valg.</p> <p>Wærstadjellet er fredet.</p> <p>Nær bebyggelse, barnehage, støy, støv. Krever veiutbygginger. Avrenning til Herrevassdraget.</p> <p>Jakt, flora og fauna. Bær og sopp. Deler bygda i to. Fjerning av skog er kontroversielt.</p> <p>Avrenning til Norsjø og Herrevassdraget.</p> <p>Dyrkbar mark må unngås, vi har bare 3 % dyrkbar mark i Norge.</p> <p>Natur og dyreliv.</p>	<p>Fredet område med damtjernitt som kom i rør fra vulkanen, området ved kirken – Jøntvedttjern.</p> <p>Jakt, fiske, friluftsliv, idrett, skiløype, turløype, skole, barnehager.</p> <p>Avrenning – Norsjø og Herrevassdraget må nøye avklared. Store naturinngrep, støy, støv i nærheten av boligområder.</p> <p>Gripe dypt inn i Helgjas indrefilet.</p> <p>Dyreliv. Vi kjenner ikke naturen godt nok til å uttale oss, topografien tilsier at det kan finnes verdier her.</p> <p>Jøntvedttjenna er drikkevannkilde til Helgja, området er kandidat til skogvern.</p> <p>Tidlig dialog med grunneiere. Kartlegging av turterreng og naturopplevelser.</p>	<p>Vannbalansen? Hvor blir vannet av?</p> <p>Litt nærrere Herøya.</p> <p>Berører ikke dyrket mark.</p> <p>Kortere veg til foredling.</p> <p>Nærhet til Grenland, Grenland nærmere Ulefoss.</p> <p>Etablert kraftforsyning.</p> <p>Unngå dyrka mark.</p>	
Økonomi	<p>Boligfelt i Helgen? Transport gjennom/forbi skole og barnehage?</p> <p>Turområder. Kupert terreng. VA.</p> <p>Jordbruksområder. Mulighet for flere pendlere fra Skien.</p> <p>Må vite de totale utbyggingskostnadene i forhold til alternativer. Kartlegge forventede driftskostnader ift alternativer. Minimere avrenning Norsjø.</p>	<p>Pendling fra Skien, vi må tilrettelegge for næringsetablering med regulerte næringsområder, boligtomter, kontorlokaler for å gjøre det enkelt å etablere servicenæring for å slippe lekkasje til Skien.</p>	<p>Helgen har en positiv utvikling nå, med tilflytting. Ønsker å bevare denne trenden.</p> <p>Nært Skien, vil folk flytte til Nome eller bo i Skien og pendle til anlegget?</p> <p>Nærhet til RV 36. Færre påvirkninger på innbyggerne. Tilgjengelige boligområder. Best egnet område + Dagsrud. Det 3.tettstedet.</p> <p>Tilrettelegge for det i det negative for å sikre positive ringvirkninger.</p>	<p>Nærhet til infrastruktur. Korte transportveger. Samarbeid med industri på Herøya og Norcem. Samarbeide tett med næringsaktørene. Oppfatter dette som det optimale området. Vurdere ringvirkninger til lokalt næringsliv og sentrum. Fare for at næring også utvikles mot Grenland.</p> <p>Kommunikasjon.</p> <p>Kort veg til strømforsyning.</p>
Samfunn	<p>Unngå tvangsflytting av folk. Det bor folk innenfor firkantene som er satt opp.</p> <p>Unngå å skremme innbyggerne i bygda Helgen.</p> <p>Områdene nær Helgja er nærområdet/turområdet for Helgjas befolkning. Helgja er et velfungerende samfunn med skole, barnehage, idrettslag, lysløype osv. Helgja er attraktivt bosted for mange innflyttere.</p>	<p>Støy, støv, avrenning, visuell støy, radioaktivitet. Pendling fra Grenland. Kan skape splid mellom Helgjasamfunnet og resten av Nomesamfunnet.</p> <p>Halvparten (øst) ligger for nær befolkning og er marka til Helgja. Nære Skien og Grenland kan gi mindre synergi for Nome. Kanskje naturlig støyskjerm med plassering vest.</p> <p>Avsperringer? Sensitivt, kanskje for miljøet.</p>	<p>Verne boligområder. Vi kan ikke risikere at eksisterende innbyggere flytter ut. Verne etablerte turområder og landbruksarealer.</p> <p>Fokus må være innbyggerne i kommunen, hvordan ivareta de vi har. Ikke forringe de kvalitetene vi allerede har i bytte mot noe vi ikke vet noe om. Hvis de som bor her nå begynner å flytte vil det ikke være sannsynlig at andre vil flytte til.</p>	<p>Vestre del av området ligger nær kraftlinje.</p> <p>Kort veg til Grenland. Kort pendleravstand for folk fra Grenland og familier som ønsker å bosette seg i Grenland. Forholdsvis nært tettsted både positivt og negativt. Avrenning Herrevassdraget og mindre til Norsjø.</p> <p>Noen som i dag bor i Helgja vil flytte dersom et prosessanlegg skal legges der, mens andre kan flytte til.</p>

Område 0 «0-ALTERNATIV»	Hva kan vi gjøre / må vi vite for å redusere negative verdikonsekvenser:		Hva kan vi gjøre / må vi vite for å sikre positive verdikonsekvenser:	
Natur og miljø	<p>Turistnæring. Utnytte jordarealer bedre. Fortsette å være med og påvirke. Ingen umiddelbare negative konsekvenser for miljø og dyreliv. Det må skapes andre arbeidsplasser for at Nome ikke skal stagnere. Teknologien er i utvikling, ny kunnskap kan gi redusert risiko i fremtiden. Mineralutvinning i dag er ikke berettiget til å omtales som grønn og bærekraftig.</p>	<p>Bidrar til ikke å ytterligere presse en allerede presset kraftsituasjon.</p>	<p>Naturen får ingen sår, bevart. Naturen vinner. Positivt for friluftsliv. Andre muligheter forblir åpne. Profilere friluftslivet i kommunen. Legge til rette for overnatting, campingplasser. Legge til rette for turisme. Tettere samarbeid med Gea Norvegica. Kunnskapsinnhenting.</p>	
Økonomi	<p>KU kan belyse alternativer for framtidige forslag senere (gruvedrift, andre muligheter) også for annen industri/næring i området. Mineralutvinning i dag er prematurt. Cerium og thorium må skilles på molekylnivå med fare for forurensing. Vent til teknologien er moden. Thoriumpris er 0 i dag. Gjenbruk av neodym er 1 %, slik kan det ikke fortsette. Thorium må skilles fra cerium i smelteverk, thorium blir da høypotentstrålende. Hvordan og hvor skal det deponeres når markedsprisen er lav.</p>	<p>Mindre skatteinntekt, må stimulere for annen næring. Avfolking av kommunen. Finne nye næringsområder. Tiltrekke oss næringer. Nye boligområder. Hvordan få en mer positiv demografisk utvikling. Satse på andre nye næringer. Kommer vi på ROBEK. Om forekomsten er drivverdig og presse på for framdrift. Opprettelse av statlig selskap. Interessene er så store at staten kommer til å ta styringa og vi har ingen styringsrett. Risiko for at Skien får de positive ringvirkningene.</p>	<p>Vi burde være like mye på ballen når det gjelder hvordan øke innbyggertall + næringsmuligheter som vi er med Fensfeltet. Jobbe for nye næringslokaler. Utvikle gode boligområder og fortsatt satsing på attraktive boligområder på grensa til Skien og Midt-Telemark. Kommunen vil slippe store investeringer i forhold til infrastruktur.</p>	
Samfunn	<p>Vi har mange muligheter, men må ivareta egenarten til lokalsamfunnet. Vi er ikke en bakevje, vi har mange muligheter. Hvis gruvedrift gjør at Nome mister innbyggere er det negativt for samfunnet vårt, vi må sikre at gruva blir positivt for samfunnet vårt. Tap av synergieffekter, redusert tilflytting, reduserte inntekter, tap av</p>	<p>Tap av forskningsmidler, stillinger. Alternative næringer. Kunnskapen ved utredningene vil kunne gi oss verdi til andre næringer. Vi mister potensiell tilflytting.</p>	<p>Det er mye som skjer rundt oss, vi kan fortsatt skaffe oss innbyggere. Lokale tilretteleggelser for boliger. Ingen utmark blir bebygd. Ingen motsetninger innad i befolkningen (i alle fall mindre). Hvordan vi skal bruke kunnskapen fra utredningene til utvikling av lokalsamfunnet og næring. Erblir overmåttlig, alle kjenner alle</p>	

Oppsummering innspill konsekvenser og ringvirkninger

Natur og miljø:

- Dyreliv
- Flora
- Vern
- Vassdrag
- Deponi
- Avrenning
- Radioaktivitet
- Myr
- Turområder
- Skog
- Landbruk
- Konsekvenser av arealbruk for infrastruktur, veg

Økonomi

- Synergier
- Ringvirkninger
- Statlig selskap
- Kraft
- Kostnadsfordeling
- Kommunale inntekter
- Handelsutvikling
- Pendling
- Kommunale investeringer
- Mulighetsrom
- Grunneierrettigheter

Samfunn:

- Omdømme
- Nåværende innbyggere
- Tilflytting
- Tilbud
- Tjenester
- Konfliktpotensial
- Sentrumsutvikling
- Støy
- Støv
- Visuell påvirkning
- Transport
- Persontrafikk
- Innbyggeropplevelse

Verdier – abstrakter

først kunnskapsgrunnlag
her er rekkefølgen feil fine naturområder
jobb natur jakt friluftsliv så stillingstaken
nærhet til natur er viktig turistattraksjon
ikke motsatt rolig og stille så ta stilling
roligheten enig kort vei til naturen
nærhet mellom mennesker
først kunnskaps grunnla

innovative

stolthet

uformell

kunnskapsrike
endringsvilje
samhold
nærhet turistvennlig
tilgjengelighet tillit
nyskapende frihet
fremtidsrettet

natur
sykkestil binde sammen ko
grønne omgivelser arbeidsplasser
gode sosiale nettverk samhold i lokalmiljøet
ivareta stedsidentitet fler arbeidsplasser
ja gode bomiljø kanskje
godt å bo her bevare natur gode fritidstilbud
nei gode tjenester
trygt nærmiljø frivillighet
natur rett utenfor bolig kort vei til turområder

Hva vinner Nome med dette området? GEVINST:

NORD

- Minst skadevirkning på miljø
- Mindre behov for vegutbygging FV359 – Lunde – jernbanen – Herøya
- Lite befolket område
- Ligger midt i Nome
- Arbeidskraftressursen ligger nordover
- Størst synergieffekt til Ulefoss sentrum
- Mulighet for fjellhall i Nuke eller Stangfjell
- Mulighet for jernbanetransport via Tyri stasjon
- Enklere å beholde servicenæring i Nome
- Færre beboere blir berørt
- Positive effekter for hele kommunen pga plassering midt i kommunen, mindre pendling
- Positivt for regionen Midttelemark og fylket, med potensiell etablering av næringsvirksomhet og tilflytting til hele området
- Begrenser lekkasjer til Grenland med tilflytting og næringsutvikling, etableringer
- Mulig å legge transport utenfor sentrumsnære områder, Landsmarka til Vold

SØRVEST

- Noe av området er langt fra eksisterende bo-områder
- Gir mulighet til utvikling av sentrum på Ulefoss, gir mulighet for å utvikle et nytt område i kommunen
- Gir mulighet for nye næringer
- Mulighet for jernbanetransport
- Mulighet for transport via Høidalen, unngår transport gjennom sentrum
- Flere alternativer til lokalisering i kombinasjon Sørøst/Sørvest
- Potensiell tilflytting
- Potensiell næringsetablering
- Styrking av sentrum på Ulefoss
- Mulighet for transportveg over Høidalen
- Veg kan gå utenom tettbygd strøk

SØRØST

- Om det lykkes å finne det området som ikke berører dagens bosetting kan dette være riktig plassering
- Positivt med lokalisering i Nome
- Slipper tungtransport i tettbygde områder
- Nær RV36, lite behov for ny infrastruktur
- Transport utenfor Ulefoss sentrum
- Mulighet for etablering fra bebodde områder og dyrka områder
- Kortere transportveg til Herøya og Grenland
- Mulighet for at boligprisene vil gå opp og at grunneierne får noe igjen for eiendommen
- Vanskelig å si noe om gevinst når området er så stort og overlapper, men jo lengre nord jo bedre

0-ALTERNATIV

- Ikke tap av dyrka mark, natur og friluftsområder
- Mindre trafikkbelastning og støy fra knusing
- Mindre splid og konflikter i befolkningen
- Får beholde lokalsamfunnet urørt
- Overlate verdier til kommende generasjoner som muligens har kommet lengre i kunnskap om «grønnere» utvikling
- Nok er nok, vi må ikke utnytte alt av naturressurser når det gir mange negative konsekvenser
- Bevaring av natur
- Initiativ for annen type virksomhet
- Bevaring av turområder
- Rimelige boligtomter

Hva taper området med dette området? TAP:

NORD

Negativt med økt trafikk hvis det skal gå via Ulefoss sentrum
Avrenning til drikkevannskilde og Norsjø
Lengre avstand til videreforedling
Naturtap
Tap av naturområder
Lang transportveg til Grenland
Økt trafikk på RV36
Tap av uberørt natur
Tap av rekreasjon og friluftsliv

SØRVEST

Naturtap
Tap av turområder
Krevende infrastruktur
Støyfrie områder går tapt
Mer forurensing
Tap av dyrka mark
Landskapsvernområde (Tveitstulmyr, Murefjell)
Avrenning til fredet vassdrag, drikkevannskilde
Tap av attraktivitet
Turområder for barnehage og skole med de mest sentrale alternativene
Større økologiske konsekvenser (myr osv)

SØRØST

On det legges nær bygda vil det være et tap for lokalsamfunnet med tanke på boområde og friluftsliv
Oppnår vi ringvirkninger positive om området legges så nær Skien
Tap av viktige naturområder
Negativ innvirkning på skole som er i en konkurransesituasjon og kommunal barnehage
Mye ekstra tungtransport
Pendling fra Grenland
Sentral plassering i Helga vil skape splid i lokalsamfunnet
Mindre tilflytting
Stor sannsynlighet for tap av viktige naturverdier
Sannsynlighet for mindre tilflytning og større pendling fra Grenland, mindre lokal etablering av støttenæring
Negative konsekvenser for nærtur og rekreasjonsområder
Den korte vegen til Herøya og Grenland øker risikoen for at nyetableringer og næringsvirksomhet knytta til gruvedrift havner på Herøya eller i Grenland
Vi risikerer å bli «gruva» og at verdiskapinga forskyves til Grenlands-området, Rødmyr og Herøya
Risikerer å miste «livsstilsinnflytterne», unge, familier, entreprenører, egne arbeidsplasser, jobber med turisme som er positivt for kommunen

O-ALTERNATIV

Arbeidsplasser og skatteinntekter
Næringsutvikling
Kunnskap og kompetanse som kan få ringvirkninger for andre næringer
Vegutbygginger og vegforbedringer
Befolkningsnedgang
Europa mister en konkurrent til Kina
Mulig tap av inntekter og arbeidsplasser
Kompetanse på utdanning av arbeidsplass i gruver
Ingen ringvirkninger for det lokale næringslivet
Potensielt tap av innflyttere
Potensielt tap av næringsutvikling
Tap av potensielle synergieffekter, forskningsmiljø, FOU

Oppsummering verdier (opplevelse av gevinst og tap)

- Natur for naturens skyld
- Nærnatur og bruksnatur
- Omdømme
- Samhold og ønske om å holde fred
- Patriotisme
- Lokale ressurser skal komme lokalsamfunnet til gode
- Stillhet og ro
- Vilje til innovasjon og alternative løsninger

Hvorfor denne metoden?

- Gruve i Nome er ikke bare et spørsmål om JA eller NEI.
- Svaret henger nøye sammen med HVA, HVORDAN og HVOR
- HVOR løfter en diskusjon om HVA og HVORDAN!

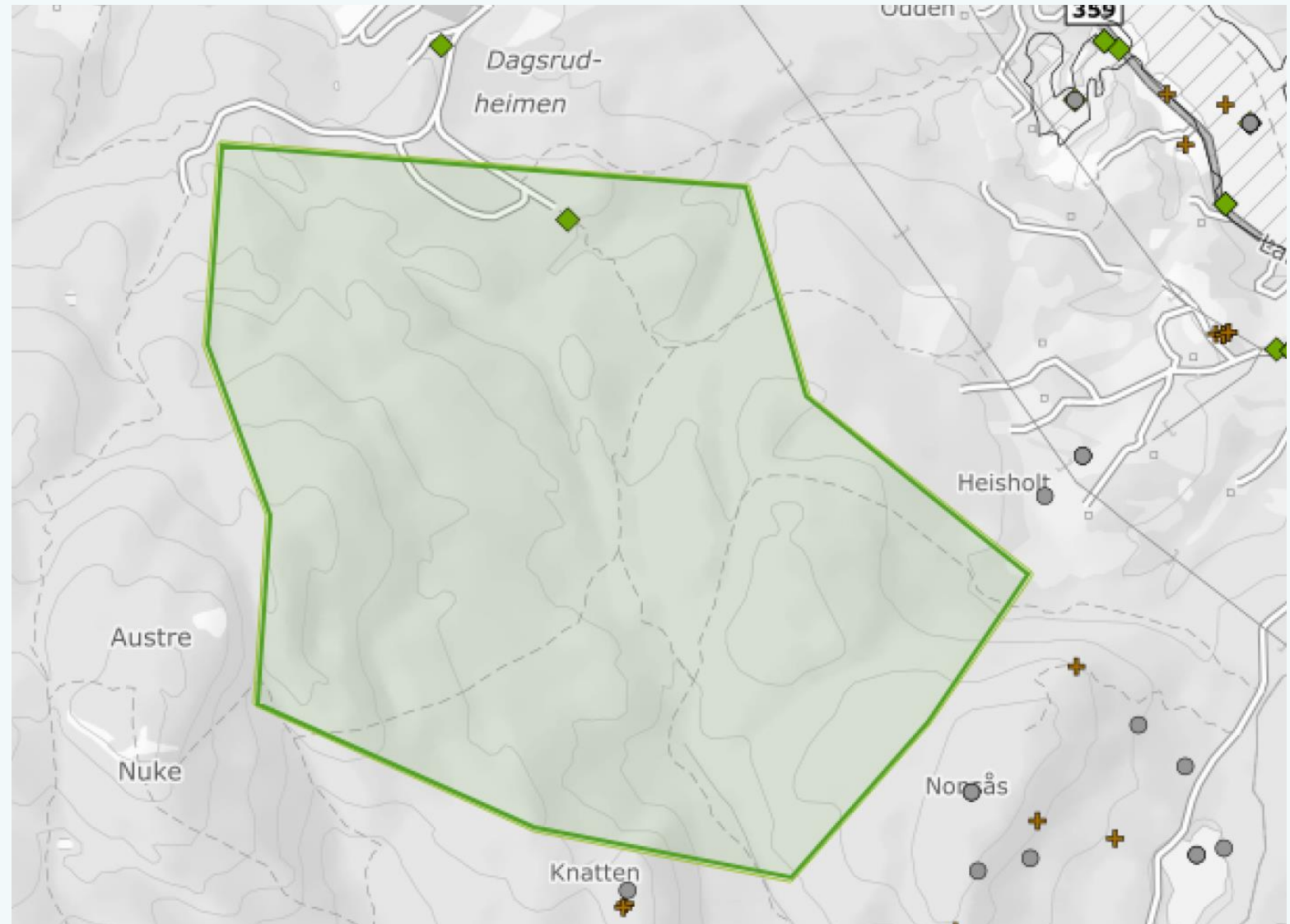

Eksempel

Her har vi tegnet inn et område på kartet og gjennomført kartbasert tiltaksanalyse. Da får vi vite hva som er kjent kunnskap om området i dag.

Vi bestiller konsekvensutredning. KU gir oss oversikt over hvilke konsekvenser som blir hvis vi legger mineralpark her.

KU gir ikke alle svar på hva dette området endrer eller forsterker av NOME-heringenes opplevelser av stedet sitt. Hva med opplevelsen av sentrum, utvikling av lokal kompetanse, attraktivitet? Dette må vi undersøke, og bestilling kommer fra bærekraftsråda.

Konsekvensutredning + bærekraftsråd

Konsekvensutredning:

- Naturmangfold, jf. naturmangfoldloven
- Økosystemtjenester
- Nasjonalt og internasjonalt fastsatte miljømål
- Kulturminner og kulturmiljø
- Friluftsliv
- Landskap
- Forurensning (utslipp til luft, herunder klimagassutslipp, forurensning av vann og grunn, samt støy)
- Vannmiljø, jf. vannforskriften
- Jordressurser (jordvern) og viktige mineralressurser
- Samisk natur- og kulturgrunnlag
- Transportbehov, energiforbruk og energiløsninger
- Beredskap og ulykkesrisiko
- Virkninger som følge av klimaendringer, herunder risiko ved havnivåstigning, stormflo, flom og skred
- Befolkningens helse og helsens fordeling i befolkningen
- Tilgjengelighet for alle til uteområder og gang- og sykkelveinett
- Barn og unges oppvekstvilkår
- Kriminalitetsforebygging
- Arkitektonisk og estetisk utforming, uttrykk og kvalitet.

Bærekraftsråd

- Innbyggeropplevelse
- Omdømme
- Nåværende innbyggere
- Tilflytting
- Tilbud
- Tjenester
- Konfliktpotensial
- Vern
- Synergier
- Ringvirkninger
- Statlig selskap
- Kostnadsfordeling
- Kommunale inntekter og investeringer
- Handelsutvikling
- Pendling
- Mulighetsrom
- Sentrumsutvikling
- Visuell påvirkning
- Grunneierrettigheter

Konsekvensutredning + gevinst/tap-vurdering

Konsekvensutredning:

- Naturmangfold, jf. naturmangfoldloven
- Økosystemtjenester
- Nasjonalt og internasjonalt fastsatte miljømål
- Kulturminner og kulturmiljø
- Friluftsliv
- Landskap
- Forurensning (utslipp til luft, herunder klimagassutslipp, forurensning av vann og grunn, samt støy)
- Vannmiljø, jf. vannforskriften
- Jordressurser (jordvern) og viktige mineralressurser
- Samisk natur- og kulturgrunnlag
- Transportbehov, energiforbruk og energiløsninger
- Beredskap og ulykkesrisiko
- Virkninger som følge av klimaendringer, herunder risiko ved havnivåstigning, stormflo, flom og skred
- Befolkningens helse og helsens fordeling i befolkningen
- Tilgjengelighet for alle til uteområder og gang- og sykkelveinett
- Barn og unges oppvekstvilkår
- Kriminalitetsforebygging
- Arkitektonisk og estetisk utforming, uttrykk og kvalitet.

Bærekraftsråd

- Hvilke alternativer er best egnet til å utvikle tjenester, tilbud, kompetanse og arbeidsplasser lokalt?
- Hvilke eventuelle justeringer kan gjøre konsekvensene til å leve med?
- Hvordan bygge og plassere infrastruktur som påvirker andre områder og funksjoner i Nome?
- Hvordan utvikler sentrum seg med de ulike områdene?
- Hvilke krav bør vi stille til planen?
- Hvordan skal verdiskaping skje?

Modenhhet

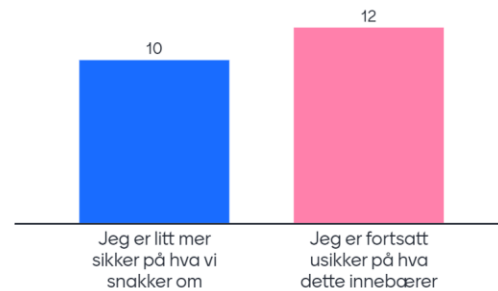
- Ved slutten av bærekraftsrådene fikk deltakerne mulighet til å svare på to spørsmål (gjengitt under). Svar:

Join at menti.com | use code 2638 1905

Mentimeter

OPPSUMMERING ETTER BÆREKRAFTSRÅD

Opplever du at du er bedre rustet til å diskutere hva som skal skje med Fensfeltet?

Join at menti.com | use code 2638 1905

Mentimeter

Er vi mer sikre på hva som er verdifullt og viktig i Nome?

